

Raportul
privind executarea bugetului public național
și a componentelor acestuia
în semestrul I al anului 2022

2022

Chișinău

Cuprins

Introducere.....	3
Evoluții macroeconomice recente ale economiei naționale	4
Executarea bugetului public național în semestrul I al anului 2022	5
Executarea bugetului de stat în semestrul I al anului 2022.....	12
Evoluții în domeniul datoriei de stat și altor angajamente condiționate în semestrul I 2022	22
Perspectivile executării bugetului public național până la finele anului 2022..	27

Introducere

Raportul privind executarea bugetului public național și a componentelor acestuia în semestrul I al anului 2022 este elaborat în baza prevederilor art. 72 al Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014.

Legea bugetului de stat pentru anul 2022, Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2022, precum și Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2022 au fost aprobate în decembrie 2021.

În primele luni ale anului 2022, după o creștere considerabilă a PIB-lui în anul 2021, perspectivele pentru anul 2022 s-au inversat brusc după invazia Rusiei în Ucraina, astfel, amplificând câteva crize majore, cea geopolitică, energetică, socială, economică și umanitară. Activitatea economică a fost afectată de un șir de șocuri destabilizatoare, bulversată de conflictul armat din Ucraina, care a perturbat recuperarea post-pandemică și a majorat semnificativ presiunile pro-inflaționiste deja existente.

Astfel, conform scenariului actualizat de către Ministerul Economiei în luna aprilie 2022, prognoza creșterii PIB-lui (în termeni reali), față de anul 2021, a fost revizuită în scădere de la 4,5% la 0,3% și au fost actualizați și alți indicatori macroeconomici principali. Principalele ipoteze care au stat la baza proiecțiilor revizuite sunt: creșterea accelerată a prețurilor externe, războiul din țara vecină, dificultățile în lanțurile de aprovizionare la nivel internațional, seceta hidrologică, care au condus la temperarea cererii externe și interne.

În luna mai 2022, în conformitate cu prevederile art. 61 al Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, la Legea bugetului de stat nr. 205/2021, Legea bugetului asigurărilor sociale de stat nr. 206/2021 și Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală nr. 207/2021 au fost introduse modificări prin Legile nr. 112/2022, 113/2022, și 114/2022 respectiv.

Factorii de bază care au determinat modificările operate la bugetul de stat pentru anul 2022 au fost:

- ajustarea indicatorilor bugetari la venituri, cheltuieli și soldul bugetar (deficit), reieșind din necesitatea susținerii financiare atât a populației și agenților economici, cât și a persoanelor refugiate;

- alocarea suplimentară a resurselor financiare pentru acoperirea costurilor în creștere a resurselor energetice consumate de către instituțiile publice precum și necesitățile mai mari pentru compensarea diferenței de tarife pentru gazele naturale, energia termică și energia electrică;

- ajustarea sumelor intrărilor de granturi și împrumuturi pentru suport bugetar pentru finanțarea necesităților adiționale ale bugetului în contextul crizelor existente;

- includerea donațiilor din partea persoanelor fizice și juridice și a altor parteneri de dezvoltare, destinate asistenței umanitare pentru cetățenii Ucrainei refugiați în Republica Moldova;
- suplinirea fondurilor de urgență ale Guvernului, în legătură cu gestionarea crizei energetice, crizei refugiaților din Ucraina, incluzând donațiile acumulate pentru gestionarea crizei date;
- indexarea cu ritmuri mai mari, comparativ cu cele prevăzute, a prestațiilor de asigurări sociale și a unor prestații sociale de stat.

Evoluția situației macroeconomice recente a economiei naționale

Pe parcursul primelor luni ale anului 2022, recuperarea post-pandemică a fost perturbată de invazia Rusiei în Ucraina și totodată, a fost amplificată criza energetică și presiunile pro-inflaționiste deja existente. În acest context provocător, cauzat de conflictul armat, situația economică din țară a sporit incertitudinea, reflectând perspective sumbre. Volatilitatea puternică a principalilor indicatori macroeconomici a fost generată de majorarea cotațiilor pe piețele internaționale aferent materiei prime, produselor agroalimentare și resurselor energetice.

Ministerul Economiei, reieșind din rezultatele atinse în primele luni ale anului curent, a revizuit prognoza indicatorilor macroeconomici principali pentru anul 2022, care se prezintă în tabelul nr.1.

Tabelul 1. Prognozele principalilor indicatori macroeconomici pentru anul 2022

Indicatorii	Unitatea de măsură	Prognoze la elaborarea proiectului bugetului pentru anul 2022	Prognoze revizuite pentru anul 2022 (aprilie)	Prognoze revizuite pentru anul 2022 (august)
Produsul intern brut nominal (PIB)	mild. lei	255,7	273,5	279,7
<i>față de anul precedent în prețuri comparabile</i>	%	104,5	100,3	100,0
Indicele prețurilor de consum				
<i>mediu anual</i>	%	106,9	121,9	129,5
<i>la sfârșitul anului</i>	%	106,1	115,7	133,8
Cursul de schimb al leului				
<i>mediu anual</i>	MDL/USD	18,77	18,81	19,14
<i>la sfârșitul anului</i>	MDL/USD	19,21	19,13	19,91
Export	mil. USD	3 225,0	3 286,0	4415,0
<i>față de anul precedent</i>	%	110,6	104,5	140,4
Import	mil. USD	7 200,0	7 669,0	8976,0
<i>față de anul precedent</i>	%	105,1	106,9	125,1
Soldul balanței comerciale	mil. USD	-3 975,0	-4 383,0	-4561,0
Producția industrială				
<i>- în prețuri curente</i>	mild. lei	74,4	81,0	76,6
<i>- față de anul precedent</i>	%	107,3	103,5	101,5

Indicatorii	Unitatea de măsură	Proгноze la elaborarea proiectului bugetului pentru anul 2022	Proгноze revizuite pentru anul 2022 (aprilie)	Proгноze revizuite pentru anul 2022 (august)
Producția agricolă				
- în prețuri curente	mild. lei	41,3	55,0	40,1
- față de anul precedent în prețuri comparabile	%	102,7	97,5	82,0
Investiții în active imobilizate				
- în prețuri curente	mild. lei	39,9	32,7	37,4
- față de anul precedent în prețuri comparabile	%	109,8	105,0	103,5
Fondul de remunerare a muncii	mild. lei	73,7	77,7	
față de anul precedent în prețuri curente	%	111,2	115,1	77,2
- față de anul precedent în prețuri comparabile	%	104,0	94,4	114,4
Salariul nominal mediu lunar	lei	9 900	10 400	10170
față de anul precedent în prețuri curente	%	110,0	115,6	113,0

Activitatea economică în trimestrul I al anului 2022 înregistrează o dinamică pozitivă, în pofida situației dificile din regiune. Astfel, în trimestrul I al anului 2022 **Produsul intern brut** a fost cu 1,1 la sută superior nivelului din perioada similară a anului 2021, însumând 56,3 miliarde lei. La creșterea PIB-lui au contribuit, următoarele activități: comerțul cu ridicata și cu amănuntul; întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor (+1,7%); sănătate și asistență socială (+0,4%), precum și activități financiare și asigurări (+0,4%), impozite nete pe produs (+0,1%).

Rata anuală a inflației (iunie 2022 față de iunie 2021) a continuat, cu un ritm mai pronunțat decât s-a anticipat traiectoria ascendentă începută în anul 2021 și s-a plasat peste limita superioară a intervalului de variație a țintei inflației stabilite de Banca Națională a Moldovei (5% +/- 1,5%) constituind 31,83%, inclusiv la produse alimentare - cu 34,3%, mărfuri nealimentare - cu 23,44% și servicii prestate populației - cu 40,70%. Dinamica respectivă a fost susținută de creșterea prețurilor pe piața internațională și regională la produsele alimentare și la resursele energetice, fapt ce a determinat majorarea prețurilor acestora pe piața internă și ajustarea tarifelor la gaze în rețea și energia termică. Rata inflației de la începutul anului (iunie 2022 față de decembrie 2021) a constituit 20,17%, cu 16,27 p.p. mai mult decât nivelul înregistrat în aceeași perioadă a anului 2021.

De la începutul anului 2022, **moneda națională** a marcat o depreciere de 7,7% față de dolarul SUA în termeni nominali (de la 17,75 lei pentru 1 dolar american la 1 ianuarie 2022 până la 19,12 lei la 30 iunie 2022). Față de Euro, leul moldovenesc s-a depreciat cu 1,0%. *Stocul activelor valutare de rezervă ale Băncii Naționale a Moldovei* la 30 iunie 2022 a atins 3 616,4 mil. dolari SUA, micșorându-se cu 7,3% comparativ cu nivelul înregistrat la sfârșitul anului 2021 și micșorându-se cu 4,2% față de situația la 30 iunie 2021.

Comerțul exterior pentru primele 5 luni conturează o continuare a revigorării și a înregistrat ritmuri pronunțate de creștere. Astfel, în perioada analizată, rata anuală a importurilor și cea a exporturilor a înregistrat ritmuri pronunțate de creștere. Prin urmare, în perioada ianuarie-mai 2022 rata anuală a exporturilor a înregistrat valoare mai mare de 1,7 ori, comparativ cu cea înregistrată în perioada corespunzătoare din anul 2021 (anul 2022 – 1875,2 mil. dolari SUA, anul 2021 – 1104,7 mil. dolari SUA), datorată în principal, de evoluțiile pozitive din sectorul agricol care au contribuit esențial la dinamica pozitivă a exporturilor. Ponderi semnificative le-au revenit următoarelor grupe de mărfuri cum ar fi: mașini și aparate electrice; grăsimi și uleiuri vegetale; legume și fructe; îmbrăcăminte și accesorii, etc.

Totodată, importurile au înregistrat în această perioadă o tendință ascendentă fiind mai mare cu 33,8%, nivel superior celui realizat în perioada similară din anul 2021 (anul 2022 – 3581,0 mil. dolari SUA, anul 2021 – 2676,7 mil. dolari SUA). De remarcat că, dinamica pozitivă a importurilor a fost determinată de creșterea consumului intern, dar și drept urmare a majorării prețurilor la resursele energetice pe plan internațional.

Principala destinație a exporturilor rămân țările Uniunii Europene cu o pondere de 64,4% (+67,7%). Totodată, în această perioadă, importurile din țările Uniunii Europene au constituit 44,9% (+27,0%).

Soldul negativ al balanței comerciale a constituit 1 705,8 mil. dolari SUA, față de 1 572,0 mil. dolari SUA în ianuarie-mai 2022 și a crescut de 1,1 ori. Gradul de acoperire a importurilor cu exporturi a constituit 52,4%, fiind mai mare cu 11,1 p.p. decât cel înregistrat în aceeași perioadă a anului 2021.

În perioada ianuarie-mai 2021 *volumul producției industriale* s-a majorat cu 2,6%, comparativ cu perioada similară a anului 2021, generată de creșterea producției în industria extractivă (+7,6%) și în industria prelucrătoare (+4,9%). Totodată, s-a înregistrat descreștere la producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (-7,3%).

Volumul producției globale agricole în semestrul I al anului 2022 s-a diminuat semnificativ cu 5,7%, în comparație cu nivelul din perioada similară al anului 2021. Dinamica respectivă a fost determinată de scăderea producției vegetale cu 7,6% și a producției animale cu 5,3 la sută.

În perioada ianuarie-martie 2022, *volumul investițiilor în active imobilizate* a crescut semnificativ, cu 12,6%, însumând circa 4,9 mild. lei. Astfel, investițiile în imobilizări corporale au constituit 4,7 mild. lei (ceea ce constituie 96,8% din valoarea totală a investițiilor în active imobilizate), având o creștere de 12,7% față de aceeași perioadă a anului precedent.

Evoluția *comerțului cu amănuntul și comerțului cu servicii prestate* a populației arată o îmbunătățire a cererii din partea populației. În ianuarie-mai 2022 volumul cifrei de afaceri în comerțul cu amănuntul și în comerțul cu servicii prestate

a populației a crescut cu 4,4% și respectiv 17,4% (în prețuri comparabile). A fost în creștere și volumul tranzacțiilor realizate de întreprinderi: volumul serviciilor prestate întreprinderilor a crescut cu 30,9%, iar volumul comerțului cu ridicata – cu 56,3% (în prețuri curente).

Câștigul salarial mediu lunar brut al unui salariat din economia națională în trimestrul I al anului 2022 a constituit 9 561 lei și s-a majorat în termeni nominali cu 12,9% față de trimestrul I al anului 2021. În sectorul bugetar câștigul salarial mediu lunar a constituit 8 191 lei fiind în creștere cu 9,7%, iar în sectorul real – 10 054 lei și s-a majorat cu 13,7% în termeni nominali.

Mărimea medie a pensiei lunare la situația din 01 iulie 2022 a constituit 3133,1 lei și s-a majorat cu 37,9% față de aceeași perioadă a anului 2021 în termeni nominali.

Rata șomajului (ponderea șomerilor Biroul Internațional al Muncii în forța de muncă) la nivel de țară pentru trimestrul I al anului 2022 a înregistrat valoarea de 3%, fiind mai mic față de aceeași perioadă a anului 2021 (4,3%).

Numărul șomerilor înregistrați la oficiile forței de muncă în trimestrul I al anului 2022 a constituit circa 25,7 mii persoane și s-a micșorat cu circa 28,2% față de numărul înregistrat în trimestrul I al anului 2021 (35,8 mii persoane).

Totodată, menționăm că, în continuare persistă riscuri și incertitudini majore cu privire la evoluția situației din regiune și totodată nu poate fi exclusă reintroducerea restricțiilor cu impact asupra activității economice și sanitare, ceea ce poate influența datele prognozate.

Executarea bugetului public național în semestrul I al anului 2022

Executarea indicatorilor principali ai bugetului public național în semestrul I al anului 2022 se prezintă în tabelul următor.

Tabelul 2. Indicatorii principali privind executarea bugetului public național și a componentelor acestuia în semestrul I 2022

mil. lei					
	Bugetul public național*	dintre care:			
		Bugetul de stat	Bugetul asigurărilor sociale de stat	Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală	Bugetele locale
Venituri, total	41 703,3	26 300,9	16 869,3	5 649,2	11 543,2
Transferuri primite		0,5	7 843,1	2 530,0	8 283,9
dobânzi încasate la împrumuturile în interiorul sistemului bugetar		1,8			
Cheltuieli și active nefinanciare, total	45 130,4	31 417,7	16 031,7	5 773,4	10 566,9

	dintre care:				
	Bugetul public național*	Bugetul de stat	Bugetul asigurărilor sociale de stat	Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală	Bugetele locale
Transferuri acordate dobânzi achitate la împrumuturile în interiorul sistemului bugetar		18 657,0			0,5 1,8
Sold bugetar (deficit (-), excedent (+))	-3 427,1	-5 116,8	837,6	-124,2	976,3

* cu excluderea transferurilor în cadrul bugetului public național în sumă de 18 657,0 mil. lei, și dobânzilor la împrumuturile în interiorul sistemului bugetar în sumă de 1,8 mil.lei.

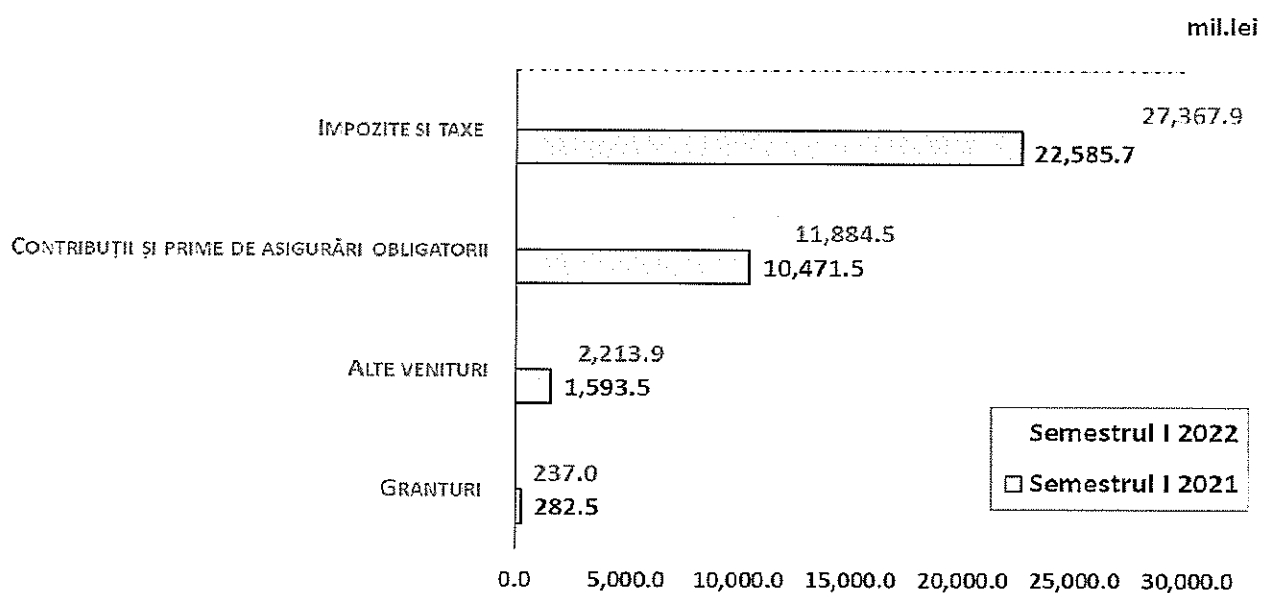
În semestrul I al anului 2022, încasările **veniturilor bugetului public național** s-au majorat cu 6 770,0 mil. lei, sau cu 19,4% comparativ cu perioada similară a anului 2021 și au constituit 41 703,3 mil. lei.

Pe tipuri de bugete, la partea de venituri proprii (fără transferuri interbugetare) s-au acumulat venituri mai multe la bugetul de stat – cu 4 772,9 mil. lei mai mult sau cu 22,2%, la bugetul asigurărilor sociale de stat cu 1 145,7 mil. lei sau cu 14,5%, la fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală – cu 352,0 mil.lei sau cu 12,7%, iar la bugetele locale (consolidate) – cu 498,9 mil. lei sau cu 18,1%, față de perioada similară a anului 2021.

Din suma totală a veniturilor încasate la bugetul public național, ponderea cea mai mare revine impozitelor și taxelor - 65,6% sau 27 367,9 mil. lei. Contribuțiile și primele de asigurări obligatorii au constituit 28,5% (11 884,5 mil. lei), alte venituri – 5,3% (2 213,9 mil. lei) și granturile – 0,6% (237,0 mil. lei).

Evoluția veniturilor bugetului public național în semestrul I al anilor 2021-2022 se prezintă în diagrama care urmează:

*Diagrama: 1 Evoluția veniturilor bugetului public național,
la 30 iunie 2021- la 30 iunie 2022*

Veniturile colectate de către Serviciul Fiscal de Stat au însumat 26 998,0 mil. lei, cu 4 426,1 mil. lei sau 19,6% mai mult comparativ cu aceeași perioadă a anului 2021. Creșterea veniturilor comparativ cu perioada similară a anului precedent s-a înregistrat: la bugetul de stat – 26,3%, bugetele locale consolidate – 16,5%, bugetul asigurărilor sociale de stat – 14,5% și fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală – 13,3 la sută .

Veniturile colectate de către Serviciul Vamal au constituit 15 534,9 mil. lei, cu 2 940,7 mil. lei sau cu 23,3% mai mult comparativ cu perioada similară a anului 2021.

Restanțele la plata impozitelor și taxelor la bugetul public național la situația din 30 iunie 2022 au constituit 1 950,9 mil. lei, cu 396,6 mil. lei mai mult față de începutul anului. Restanțele la impozitele și taxele administrate de către Serviciul Fiscal de Stat au crescut cu 281,9 mil. lei, iar cele administrate de către Serviciul Vamal au crescut cu 114,7 mil. lei.

Cheltuielile bugetului public național în semestrul I al anului 2022 au constituit 45 130,4 mil. lei, cu o majorarea de 6 750,4 mil. lei sau cu 17,6 % comparativ cu perioada similară a anului 2021.

Pe tipuri de bugete, cheltuielile publice realizate în semestrul I al anului 2022 constituie:

- bugetul de stat – 12 760,7 mil. lei (fără transferuri interbugetare) (28,3%);
- bugetul asigurărilor sociale de stat – 16 031,7 mil. lei (35,5%);
- fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală – 5 773,4 mil. lei (12,8%);

➤ bugetele locale consolidate fără transferuri – 10 564,6 mil. lei (23,4%).

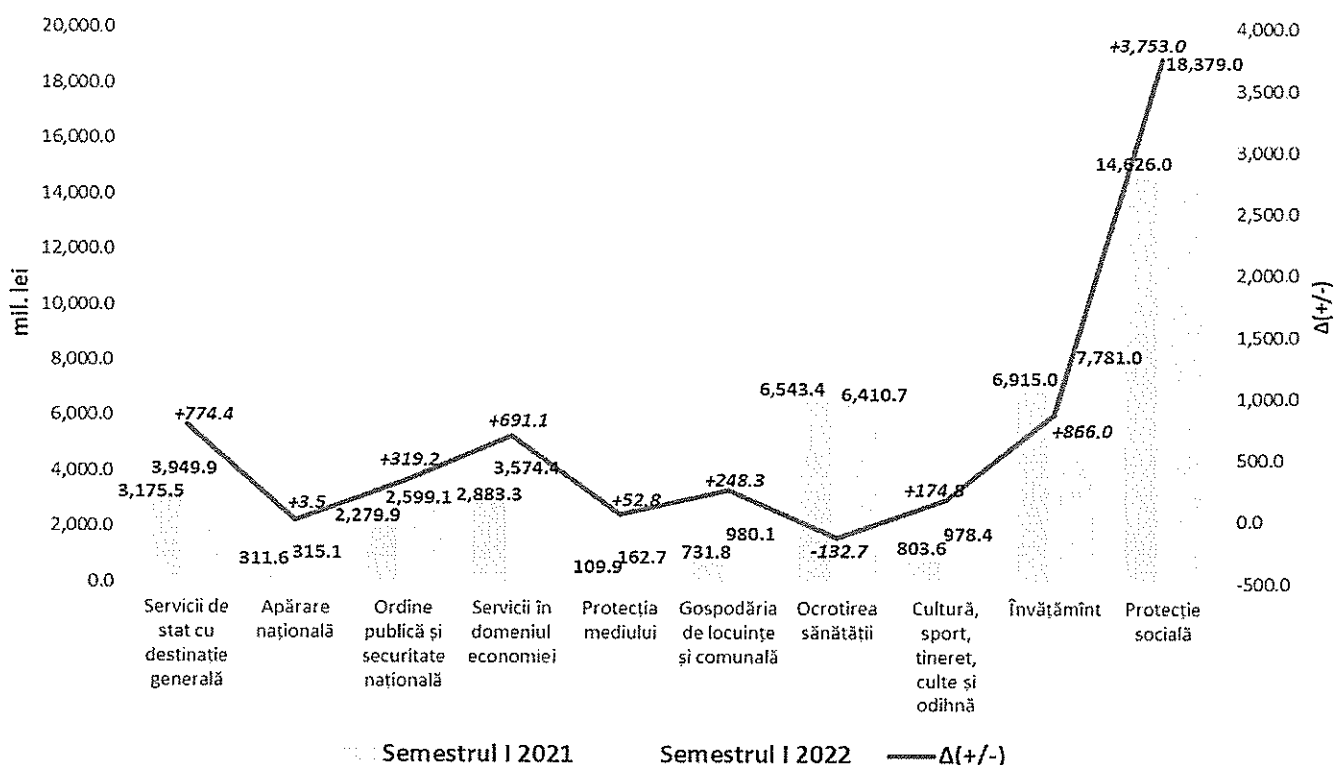
În comparație cu semestrul I al anului 2021, preponderent s-au majorat cheltuielile bugetului de stat (fără transferuri către alte bugete și dobânzi la împrumuturile altor nivele ale sistemului bugetar) – cu 2 546,5 mil. lei sau cu 24,9%; cheltuielile bugetelor locale – cu 1 609,5 mil. lei sau cu 18,0%; cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat – cu 2 383,7 mil. lei sau cu 17,5%; și fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală – cu 210,6 mil. lei sau cu 3,8 la sută.

În aspect funcțional, majorări esențiale s-au înregistrat la domeniul protecție socială (+3753,0 mil.lei), învățământ (+866,0 mil.lei), servicii de stat cu destinație generală (+774,4 mil.lei) și servicii în domeniul economiei (+ 691,1 mil.lei).

Totodată, se atestă o descreștere a cheltuielilor pentru ocrotirea sănătății de 132,7 mil.lei, cauzată de executarea joasă a cheltuielilor în cadrul proiectelor finanțate din surse externe pentru domeniul dat în semestrul I 2022 (3,4%).

Evoluția cheltuielilor bugetului public național în semestrul I al anilor 2021-2022 pe grupe funcționale se prezintă în diagrama care urmează:

Diagrama 2. Evoluția cheltuielilor bugetului public național în semestrul I 2021 – semestrul I 2022 (pe grupe funcționale)

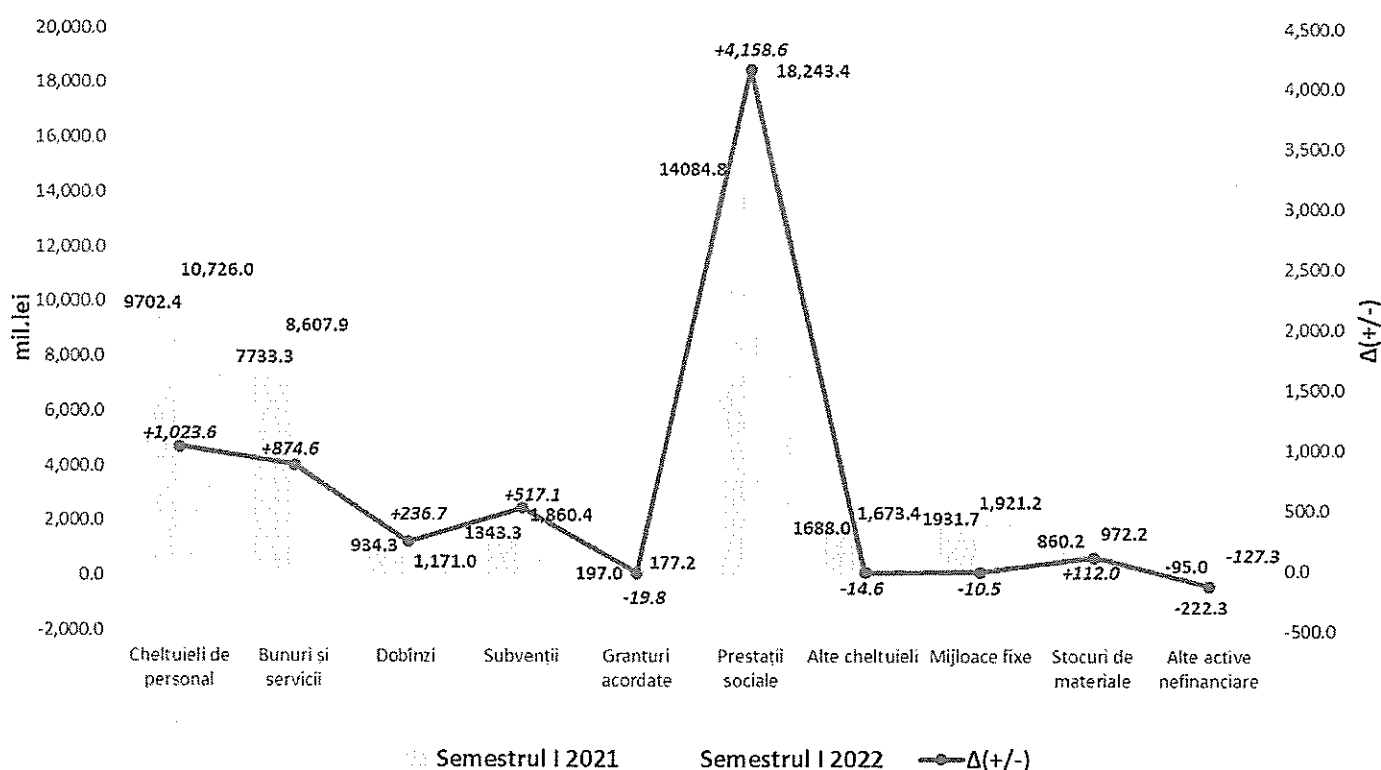
În aspectul categoriilor economice, față de semestrul I 2021, s-au majorat preponderent cheltuielile pentru prestații sociale (+4 158,8 mil. lei sau cu 29,5%),

cheltuielile de personal (+1 023,6 mil. lei sau cu 10,5%), bunuri și servicii (+874,4 mil. lei sau cu 11,3%) și subvențiile (+517,0 mil. lei sau cu 38,5%).

Totodată, se atestă diminuări ne semnificative la cheltuielile pentru granturi acordate (-19,8 mil. lei sau cu 10,1%), alte cheltuieli (-14,6 mil. lei sau cu 0,9%) și mijloace fixe (-10,5 mil. lei sau cu 0,5%).

Evoluția cheltuielilor bugetului public național în semestrul I al anilor 2021-2022 pe categorii economice se prezintă în diagrama care urmează:

Diagrama 3. Evoluția cheltuielilor bugetului public național în semestrul I 2021 – semestrul I 2022 (pe categorii economice)

Executarea bugetului public național în primele 6 luni ale anului 2022 s-a încheiat cu un **sold bugetar (deficit)** de 3 427,1 mil. lei, sau 1,25% în PIB, în condițiile, în care ținta de deficit bugetar pentru anul 2022 a fost stabilită de 7,23% din PIB.

Tabelul 3. Soldul bugetului public național și a componentelor acestuia, și sursele de finanțare în semestrul I 2022

	<i>mil. lei</i>				
	Bugetul public național	Bugetul de stat	dintre care:		
			Bugetul asigurărilor sociale de stat	Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală	Bugetele locale
Deficit (-)/ Surplus (+)	-3 427,1	-5 116,8	837,6	-124,2	976,3
Surse de finanțare, total	3 427,1	5 116,8	-837,6	124,2	-976,3
1. Surse interne	-617,9	-599,6	-60,3	-	42,0
2. Surse externe	2840,6	2 819,0		-	21,6
3. Modificarea soldurilor la conturi (majorarea (-), micșorarea (+))	1 204,4	2 897,4	-777,3	124,2	-1039,9

La situația din 30 iunie 2022, la bugetul public național s-au înregistrat **creanțe cu termen expirat** în sumă de 15,3 mil. lei, care comparativ cu 1 ianuarie 2022 s-au micșorat cu 32,0 mil. lei sau cu 67,7 la sută.

Datoriile cu termen de achitare expirat (arierate) ale bugetului public național la situația din 30 iunie 2022 au constituit 17,6 mil. lei. În comparație cu 1 ianuarie 2022, acestea s-au majorat cu 6,4 mil. lei sau cu 57,1 la sută.

La situația din 30 iunie 2022, **soldurile mijloacelor bănești** în conturile bugetelor componente ale bugetului public național au constituit 10 663,0 mil. lei, dintre care 1 340,4 mil. lei sunt înregistrate la proiectele finanțate din surse externe.

Executarea bugetului de stat în semestrul I al anului 2022

La situația din 30 iunie 2022, parametrii bugetului de stat au constituit, la partea de la **venituri – 26 300,9 mil. lei**, la partea de **cheltuieli – 31 417,7 mil. lei** și **soldul bugetar (deficit) - 5 116,8 mil. lei**.

Executarea indicatorilor principali ai bugetului de stat în semestrul I al anului 2022 se prezintă în tabelul următor.

	<i>mil. lei</i>		
	Modificat	Executat la 30.06.2022	% executării
Venituri	52.701,4	26.300,9	49,9%
Cheltuieli	72.087,4	31.417,7	43,6%
Sold bugetar (deficit)	-19.386,0	-5.116,8	26,4%

În semestru I al anului 2022, **veniturile totale ale bugetului de stat** au constituit 26 300,9 mil. lei, inclusiv:

- veniturile generale și colectate – 26 139,2 mil. lei,

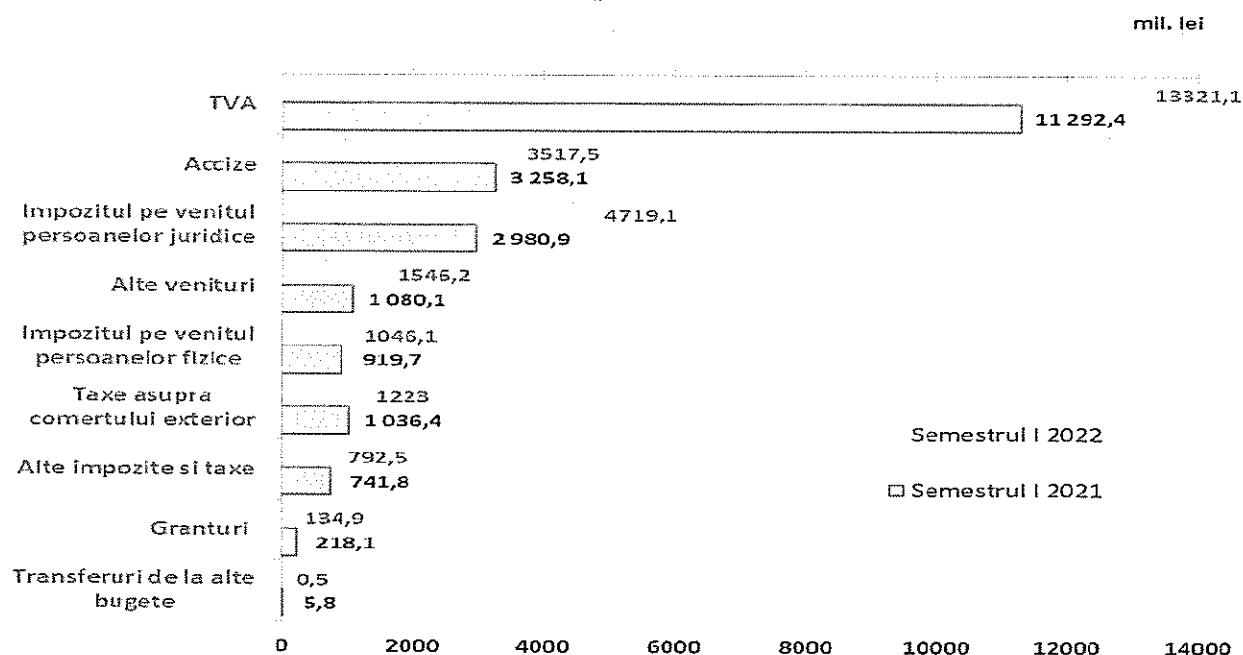
➤ veniturile proiectelor finanțate din surse externe – 161,7 mil. lei.

Față de prevederile anuale, veniturile bugetului de stat în perioada vizată au înregistrat un grad de realizare de 49,9%, inclusiv la proiectele finanțate din surse externe – 15,9%. Comparativ cu perioada similară a anului precedent încasările date s-au majorat cu 22,1%, iar veniturile proiectelor finanțate din surse externe s-au micșorat cu 2,2 la sută.

Din suma totală a veniturilor bugetului de stat, ponderea cea mai mare le revine impozitelor și taxelor – 93,6% sau 24 619,3 mil. lei, altor venituri – 5,9% (1 546,2 mil. lei) și granturilor – 0,5% (134,9 mil. lei).

Comparativ cu semestrul I al anului 2021, s-au majorat: încasările de la impozite și taxe cu 4 390,0 mil. lei sau cu 21,7%, încasările din alte venituri cu 466,1 mil. lei sau cu 43,2%; iar granturile s-au micșorat cu 83,2 mil. lei constituind 61,9% și transferurile de la alte bugete – s-au micșorat 5,3 mil. lei sau de 8,6 ori. Diagrama 4 prezintă evoluția principalelor tipuri de venituri ale bugetului de stat comparativ cu perioada similară a anului precedent, iar descrierea principalilor factori care au influențat aceste încasări se prezintă în Boxa 1.

Diagrama 4. Evoluția principalelor tipuri de venituri ale bugetului de stat în semestrul I 2022 comparativ cu semestrul I 2021

**Boxa. 1 Factorii care au influențat la încasarea
veniturilor bugetului de stat în semestrul I 2022**

În continuare se prezintă descrierea factorilor principali care au influențat majorarea veniturilor în semestrul I al anului 2022, comparativ cu perioada similară a anului precedent.

Impozitul pe venitul persoanelor fizice

Încasările la bugetul de stat de la impozitul pe venitul persoanelor fizice în semestrul I 2022 față de perioada similară a anului 2021 s-au majorat cu 126,4 mil. lei sau cu 13,7 la sută.

Factorii care reprezintă majorarea dată sunt:

- creșterea fondului de remunerarea a muncii:
- creșterea salariului mediu lunar nominal brut, care a constituit 9 560,8 lei în semestrul I al anului 2022 și s-a majorat cu 12,9% față de semestrul I al anului 2021. În sectorul bugetar câștigul salarial mediu lunar a constituit 8 190,6 lei fiind în creștere cu 9,7%, iar în sectorul real – 10 054,2 lei și s-a majorat cu 13,7%.
- prezentarea declarațiilor pe venit obținut în anul 2021 și achitarea diferenței pozitive

mil. lei

	2021	2022	devieri	
	semestrul I		+, -	%
Impozitul pe venitul persoanelor fizice	919,7	1 046,1	126,4	113,7

Boxa. 1 Factorii care au influențat la încasarea veniturilor bugetului de stat în semestrul I 2022 (continuare.)

Impozitul pe venitul persoanelor juridice

Creșterea încasărilor de la impozitul pe venitul persoanelor juridice în semestrul I 2022 față de perioada respectivă a anului 2022 a fost determinată preponderent de obținerea unui profit mai mare de către agenții economici în perioada fiscală 2021 față de 2020, precum și majorarea ratei inflației în semestrul I 2022 comparativ cu anul 2021 care de asemenea a generat venituri suplimentare.

	2021	2022	devieri	
	semestrul I		+, -	%
Impozitul pe venitul persoanelor juridice	2 980,9	4 719,1	1 738,2	158,3

mil. lei

Taxa pe valoarea adăugată

În I semestru 2022 încasările din TVA au crescut cu 2 028,7 mil. lei sau 18,0%, dintre care la TVA intern cu 458,4 mil. lei (+11,5%) și TVA la import cu 2 545,0 mil. lei (+29,4%) și restituirea TVA cu - 974,7 mil. lei (+71,2%).

Majorarea TVA în semestrul I 2022 se datorează îndeosebi relansării activității economice și anume:

- majorarea volumului importurilor cu 33,1% și a exportului cu 72,0% în 6 luni ale anului 2022 față de perioada respectivă a anului 2021;
- majorarea volumului de vânzări în domeniul comerțului cu amănuntul și ridicata la produsele alimentare și nealimentare, precum și majorarea prețului de vânzare a acestora;
- majorarea prețurilor medii de consum la combustibil, carburanți, gazele naturale și a energiei electrice în primul semestru a anului 2022 față de perioada respectivă a anului 2021;

	2021	2022	devieri	
	semestrul I		+, -	%
Total TVA	11 292,4	13 321,1	2 028,7	118,0
TVA intern	3 990,0	4 448,4	458,4	111,5
TVA la import	8 670,7	11 215,7	2 545,0	129,4
restituirea TVA	-1 368,3	-2 343,0	-974,7	171,2

mil. lei

Accize

Încasările din accize în semestrul I 2022, față de perioada respectivă a anului 2021, s-au majorat cu 259,4 mil. lei sau 8,0 la sută. Accizele la mărfurile importate s-au majorat cu 206,4 mil. lei datorită:

- majorării încasărilor de la accizele la produsele petroliere importate reieșind din ajustarea cotelor la accize începând cu 01.01.2022 și majorării volumului importurilor de produse petroliere în semestrul I al anului 2021 cu 8,0% față de perioada similară a anului precedent (2022 – 416,3 mii tone, 2021 – 385,4 mii tone);
- majorării încasărilor de la accizele la produsele din tutun reieșind din ajustarea cotelor la accize începând cu 01.01.2022.
- majorării încasărilor de la accizele la rachiu, lichioruri, divinuri și alte băuturi spirtoase importate din contul creșterii prețurilor la bunurile date.

Boxa. 1 Factorii care au influențat la încasarea veniturilor bugetului de stat în semestrul I 2022 (continuare)

Totodată, accizele la mărfurile produse pe teritoriul Republicii Moldova s-au majorat cu 39,1 mil. lei, în mare parte datorită creșterii încasărilor din:

- accize la rachiu, lichioruri, divinuri și alte băuturi spirtoase produse pe teritoriul RM cu 17,5 mil. lei, ca urmare a majorării volumului de producție expedit din antrepozitul fiscal;
- accize la berea produsă pe teritoriul RM cu 14,1 mil. lei și accize la produsele din tutun cu 7,6 mil. lei ca urmare a achitărilor mai mari în primele luni ale anului 2022 față de perioada similară a anului precedent .

mil. lei

	2021	2022	devieri	
	semestrul I		+, -	%
Total accize	3 258,1	3 517,5	259,4	108,0
accize interne	368,5	407,6	39,1	110,6
accize la import	2 913,3	3 119,7	206,4	107,1
restituirea accizelor	-23,7	-9,8	13,9	41,4

Taxa asupra comerțului exterior și operațiunilor externe

Majorarea taxei asupra comerțului exterior în semestrul I 2022 se datorează creșterii volumului exporturilor și importurilor în perioada de 5 luni ale anului 2022 față de aceeași perioadă a anului 2021 cu 69,7% și respectiv 33,8% și fluctuației cursului de schimb valutar.

mil. lei

	2021	2022	devieri	
	semestrul I		+, -	%
Total	1 036,4	1 223,0	186,6	118,0
taxa vamală	709,1	830,6	121,5	117,1
taxa pentru efectuarea procedurilor vamale	286,8	353,2	66,4	123,2
taxa consulară	40,5	39,2	-1,3	96,8

Alte venituri

Încasările din taxele pentru folosirea drumurilor, în semestrul I 2022, au constituit 501,3 mil. lei, cu 7,7 mil. lei sau cu 1,6% mai mult față de semestrul I al anului precedent.

Plățile pentru poluarea mediului, în semestrul I 2022, au fost încasate în sumă de 223,2 mil. lei, cu 41,9 mil. lei (+23,1%) mai mult decât în semestrul I 2021 din contul creșterii importului și producerii mărfurilor care în procesul utilizării cauzează poluarea mediului.

Încasările din amenzi și sancțiuni s-au micșorat în semestrul I al anului 2022 față de perioada similară a anului 2021 cu circa 13,2 mil. lei (la nivel de 92,7 la sută), în special din contul diminuării încasărilor din amenzile aplicate de organele de control cu 23,4 mil. lei ca urmare a stopării temporare a controalelor.

Donatiile voluntare în semestrul I 2022, au constituit 177,6 mil. lei, cu 165,7 mil. lei sau de 14,9 ori mai mult față de semestrul I al anului precedent. Creșterea dată s-a produs ca urmare a încasărilor mijloacelor bănești primite sub formă de donație destinate asistenței umanitare pentru gestionarea crizei refugiaților din Ucraina în sumă de 159,4 mil. lei.

Veniturile din proprietate (dobânzi, dividende și defalcări din profitul net, soldul profitului net al BNM) în semestrul I al anului 2022 au fost încasate în sumă de 427,0 mil. lei, cu 249,4 mil. lei mai mult față de semestrul I 2021. Încasările date s-au majorat ca urmare a rezultatelor obținute din activitatea întreprinderilor de stat în anul 2021.

Restanțele la plata impozitelor și taxelor la bugetul de stat la 30 iunie 2022, au constituit 1 286,6 mil. lei, majorând-se cu 258,2 mil. lei sau cu 25,1% față de situația de la începutul anului. Restanțele la impozitele și taxele administrate de către Serviciul Fiscal de Stat s-au majorat cu 143,3 mil.lei, iar la cele administrate de Serviciul Vamal s-au majorat cu 114,7 mil.lei.

Comparativ cu situația din 31 decembrie 2021, majorarea restanțelor la impozitele și taxele administrate de către Serviciul Fiscal de Stat s-a produs în mare parte din contul creșterii restanței la TVA la mărfurile produse și serviciile prestate pe teritoriul RM în sumă de 70,6 mil lei și de la impozitul pe venitul persoanelor juridice în sumă de 59,5 mil.lei. Majorarea restanțelor la impozitele administrate de către Serviciul Vamal s-a produs din contul TVA la mărfurile importate în sumă de circa 102,0 mil. lei.

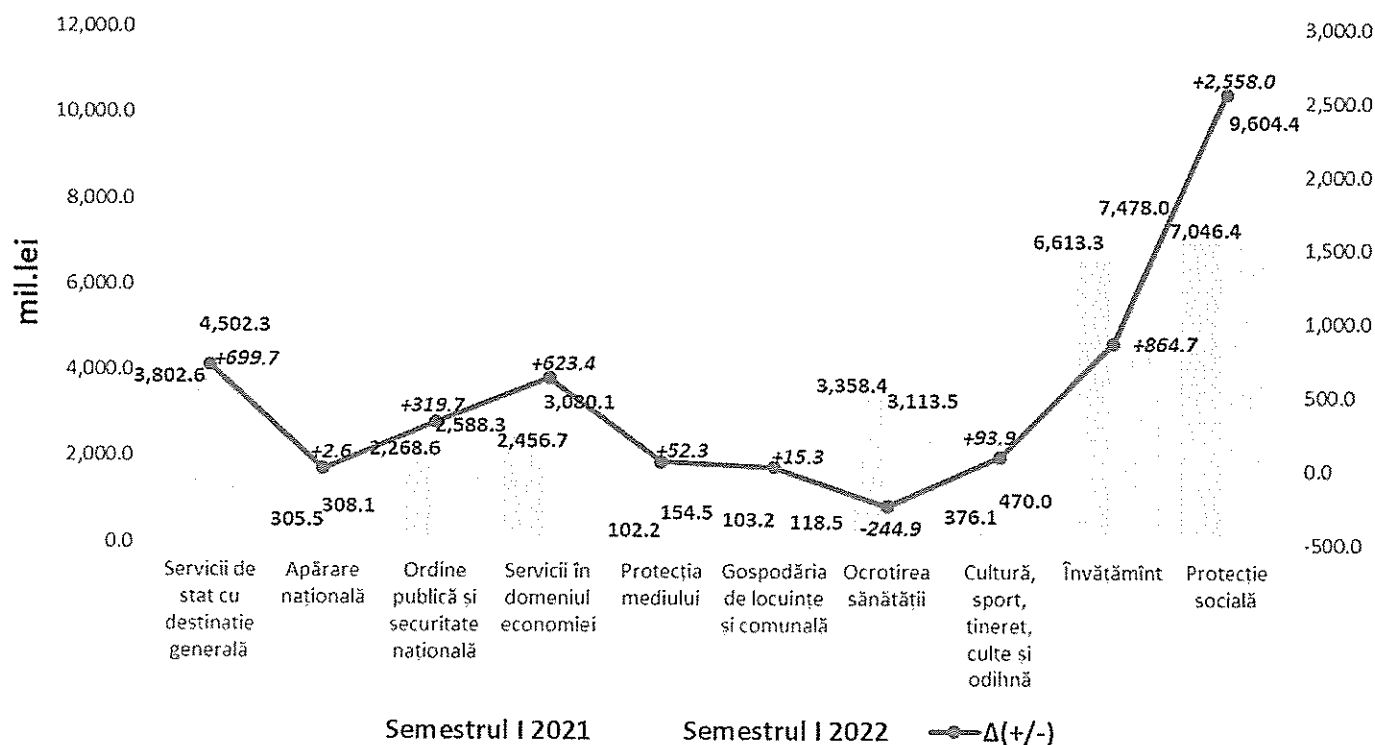
Cheltuielile bugetului de stat în semestrul I 2022 au fost executate în sumă de 31 417,7 mil. lei, incluzând cheltuielile aferente proiectelor finanțate din surse externe în suma de 851,1 mil. lei. Prevederile anuale la cheltuieli au fost realizate la nivel de 43,6%, inclusiv la proiecte finanțate din surse externe – 15,3%, comparativ cu 47,2% și 43,3% respectiv în semestrul I 2021. Totodată, în comparație cu perioada similară a anului 2021 cheltuielile au fost executate mai mult cu 4 984,7 mil. lei sau cu 18,9%, iar la proiectele finanțate din surse externe cheltuielile executate sunt în descreștere cu 441,7 mil. lei sau cu 34,2 la sută.

Cele mai înalte grade de executare a cheltuielilor prevăzute în buget pentru 2022 se atestă la *protecția socială* (55,7%) și *învățământ* (52,0%). La celelalte domenii, nivelul de executare a cheltuielilor a constituit de la 17,2% (*gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale*) până la 43,2% (*ordinea publică și securitate națională*).

Comparativ cu semestrul I 2021 majoritatea domeniilor au înregistrat majorări la cheltuieli, cele mai semnificative fiind la *protecția socială* (+2 558,0 mil.lei sau cu 36,3%) ca urmare a indexării prestațiilor de asigurări sociale și a unor prestații sociale de stat precum și compensării diferenței de tarife pentru resursele energetice. De asemenea, s-au majorat cheltuielile pentru *învățământ* (+864,7 mil. lei sau cu 13,1%); *servicii de stat cu destinație generală* (+699,7 mil. lei sau cu 18,4%); *servicii în domeniul economiei* (+ 623,4 mil. lei sau cu 25,4%); *ordine publică și securitate națională* (+319,7 mil. lei sau cu 14,1%). Totodată, se atestă diminuări la cheltuielile pentru *ocrotirea sănătății* (-244,9 mil. lei, sau cu 7,3%), din cauza neexecutării a cheltuielilor în cadrul proiectelor finanțate din surse externe fiind executate în decursul a 6 luni doar 52,3 mil.lei din cele 1 517,5 mil. lei prevăzute pentru anul 2022.

Evoluția cheltuielilor bugetului de stat în semestrul I al anilor 2021-2022 pe grupe funcționale se prezintă în diagrama care urmează:

Diagrama 5. Evoluția cheltuielilor bugetului de stat, 30 iunie 2021 - 30 iunie 2022(pe grupe funcționale)

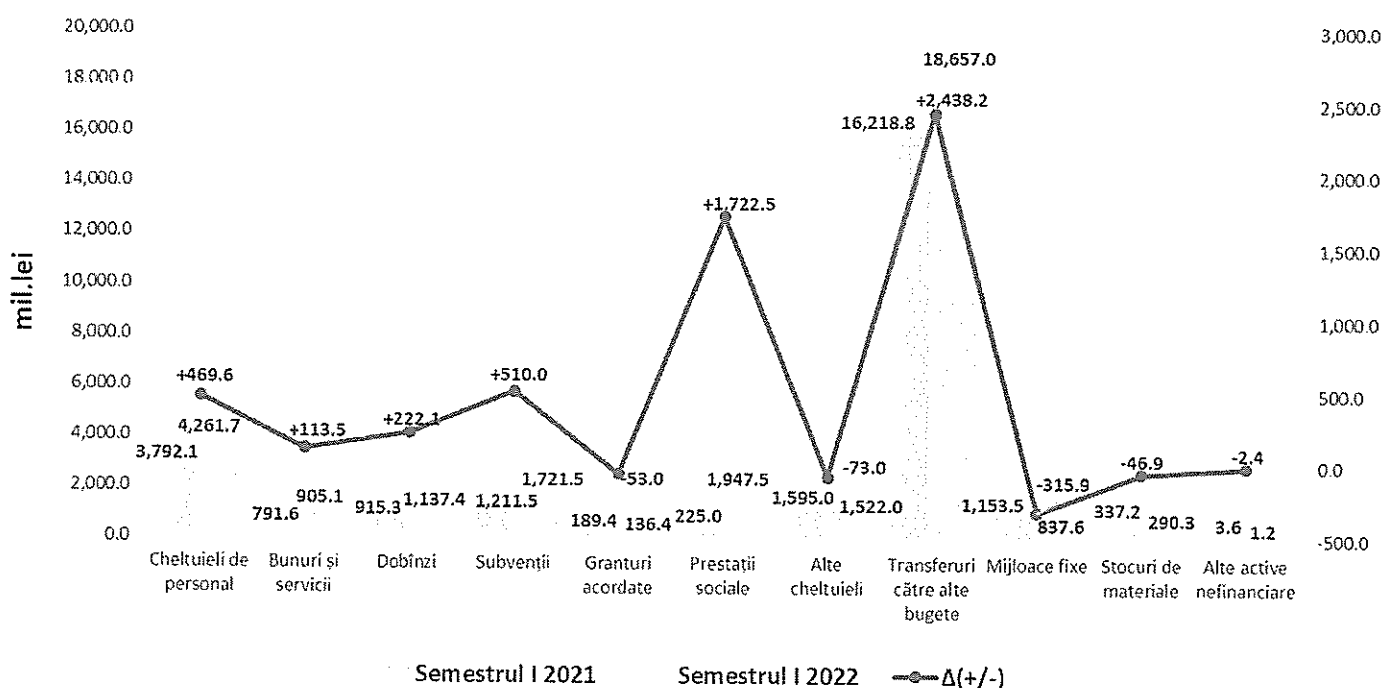

În aspect economic, practic toate categoriile de cheltuieli atestă creșteri, comparativ cu semestrul I 2021. Cele mai considerabile majorări fiind înregistrate la transferurile către alte bugete, în special către bugetele locale, FAOM și BASS (+2 438,2 mil. lei), prestații sociale (+1 722,5 mil. lei), subvenții (+510,0 mil. lei), cheltuielile de personal (+469,6 mil. lei).

Diminuări se atestă la cheltuielile pentru mijloace fixe (-315,9 mil. lei) cauzate de neexecutarea cheltuielilor în cadrul proiectelor finanțate din surse externe, acestea fiind executate la nivel de 17,5% din prevederile anuale.

Evoluția cheltuielilor bugetului de stat în semestrul I al anilor 2021-2022 pe categorii economice se prezintă în diagrama care urmează:

*Diagrama 6. Evoluția cheltuielilor bugetului de stat,
30 iunie 2021-30 iunie 2022(pe categorii economice)*

Cheltuielile de personal au fost executate în sumă de 4 261,7 mil. lei, la nivel de 44,8% din prevederi, fiind în creștere cu 469,6 mil. lei sau cu 12,4% comparativ cu semestrul I al anului 2021. Majorarea cheltuielilor de personal în perioada de raportare a fost influențată de măsurile noi de politică salarială prevăzute pentru angajații din sectorul bugetar: majorarea cu 6% începând cu 1 ianuarie 2021, a valorilor de referință pentru circa 187 mii unități de personal din sectorul bugetar; acordarea plăților compensatorii angajaților a căror salariu lunar, calculat începând cu 1 ianuarie 2022, pentru o funcție cu durata normală a timpului de muncă, este mai mic decât 3100 lei, în conformitate cu prevederile Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar art.27 alin.(2); majorarea claselor de salarizare pentru funcția de șofer (conducător auto), pentru cadrele didactice din structurile de asistență psihopedagogică și pentru directori (șefi) ai altor instituții de învățământ.

Cheltuielile prevăzute pentru **bunuri și servicii** au fost executate în sumă de 905,1 mil. lei sau la nivel de 33,8%, cu o creștere de 14,3% comparativ cu perioada similară a anului 2021.

Cheltuielile pentru **dobânzi** au fost executate în sumă de 1 137,4 mil. lei la nivel de 40,2% din prevederi fiind în creștere cu 222,1 mil. lei sau cu 24,3% față de semestrul I 2021.

Pentru serviciul datoriei de stat externe au fost utilizate mijloace în sumă de 199,1 mil. lei (10,7 mil. dolari SUA), ceea ce constituie 34,6 % din prevederile pe an.

Pentru *serviciul datoriei de stat interne* în această perioadă au fost utilizate mijloace bănești în sumă de 938,3 mil. lei, ceea ce constituie 41,6% din prevederile anuale, cu o majorare de 207,5 mil. lei sau cu 28,4 % comparativ cu semestrul I 2021. Acest fapt este cauzat în mare parte creșterii ratelor dobânzii la valorile mobiliare de stat (VMS) emise pe piața primară în semestru I al anului 2022 comparativ cu perioada similară a anului 2021.

Din suma totală pentru serviciul datoriei de stat interne au fost utilizate:

- 610,7 mil. lei pentru plata dobânzilor și cupoanelor la VMS emise pe piața primară (65,1%),
- 26,3 mil. lei pentru plata dobânzilor la VMS convertite (2,8%);
- 301,3 mil. lei pentru plata dobânzilor la VMS emise pentru executarea obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat (32,1%).

Pentru *subvenții* au fost realizate cheltuieli în sumă de 1 721,5 mil. lei la nivel de 41,4% din prevederi, înregistrând o creștere cu 42,1% comparativ cu perioada corespunzătoare a anului 2021, care se datorează majorării cheltuielilor executate pentru Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural precum și efectuării în anul curent a majorării tarifelor la resurse energetice (301,1 mil.lei).

Cheltuielile pentru *granturi acordate* au constituit 136,4 mil. lei fiind executate la nivel foarte jos de 7,5% din prevederi, respectiv sunt în diminuare cu 28,0% față de perioada similară a anului 2021.

Pentru *prestații sociale* au fost executate cheltuieli în sumă de 1 947,5 mil.lei, la nivel de 75,0% din prevederi, cu o creștere de 8,6 ori față de semestrul I 2021, influențată de compensarea parțială a majorării tarifelor la resurse energetice în anul 2022 (1727,7 mil. lei).

Transferurile către alte bugete au fost executate în sumă de 18 657,0 mil.lei, la nivel de 51,1% din prevederi, cu o creștere de 15,0% comparativ cu perioada similară a anului 2021, dintre care, transferurile au crescut: către bugetul asigurărilor sociale de stat - cu 18,9%, către bugetele locale - cu 15,2 % și către fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală - cu 4,1 la sută.

Cheltuielile pentru *mijloace fixe* au fost executate în sumă de 837,6 mil.lei ce constituie 16,3% din prevederi, fiind respectiv în diminuare cu 27,4% comparativ cu perioada similară a anului 2021, din cauza executării joase a cheltuielilor în anul curent. În mod corespunzător, cheltuielile pentru *investiții capitale* sunt în diminuare, fiind executate la nivel de 24,1% din prevederi, cu o diminuare de 6,2% sau 43,6 mil.lei față de semestrul I 2021.

Cheltuielile pentru *stocuri de materiale* au fost executate în sumă de 290,3 mil.lei, la nivel de 18,4% din prevederi fiind în diminuare cu 13,9 % comparativ cu perioada similară a anului 2021.

Pentru *alte cheltuieli* au fost consumate mijloace financiare în sumă de 1 522,0 mil.lei, executate la nivel de 29,0% din prevederi cu o diminuare de 4,6% comparativ cu semestrul I al anului 2021.

Prin intermediul *fondurilor de urgență* ale Guvernului, în semestrul I al anului 2022, au fost repartizate mijloace financiare în sumă de 906,3 mil.lei ce constituie o creștere de 3,6 ori comparativ cu semestrul I al anului 2021, respectiv volumul mijloacelor utilizate a atins suma de 742,9 mil. lei fiind în creștere de 5,3 ori.

Mijloace financiare repartizate conform hotărârilor Guvernului și dispozițiilor Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova și executate în semestrul I 2021 și semestrul I 2022 sunt reflectate în tabelul care urmează.

mii lei

	<i>2021 semestrul I</i>		<i>2022 semestrul I</i>		<i>Devieri 2022/2021 (+,-)</i>	
	repartizat	finanțat	repartizat	finanțat	repartizat	finanțat
Total fondurile de urgență	249625,4	138918,8	906299,5	742892,9	656674,1	603974,1
<i>inclusiv:</i>						
Fondul de rezervă	144220,0	39671,1	534313,0	492400,0	390093,0	452728,9
Fondul de intervenție	105405,4	99247,7	371986,5	250492,9	266581,1	151245,2

În perioada raportată, alocațiile fondurilor de urgență au fost utilizate pentru:

- gestionarea crizei energetice în suma 568,5 mil. lei compensare pentru consumatori casnici, a diferenței de preț în urma majorării prețurilor la gazele naturale și energia termică - 492,4 mil.lei și compensării pentru consumatorii non-casnici diferenței de preț pentru furnizarea de gaze naturale - 76,1 mil.lei;
- gestionarea crizei refugiaților din Ucraina - 174,0 mil. lei;
- acordarea indemnizației unice în cazul personalului decedat în lupta cu COVID-19 din cadrul instituțiilor medico-sanitare publice - 0,4 mil.lei.

Mijloacele executate *pentru gestionarea crizei refugiaților din Ucraina* în sumă de 174,0 mil. lei au fost îndreptate pentru: acordarea sporului de compensare pentru munca prestată în condiții de risc sporit pentru sănătate, autorităților publice centrale (145,7 mil.lei) și autorităților publice locale de nivelul II (0,7 mil.lei); întreținerea centrelor de plasament temporar a refugiaților deschise de autoritățile publice locale de nivelul I și II (17,5 mil. lei); acoperirea costurilor de funcționare a centrelor de plasament temporar pentru refugiați, create de instituțiile publice din subordinea autorităților publice centrale, întreprinderile de stat, societățile cu capital majoritar de stat, organizațiile necomerciale (7,8 mil. lei) și pentru întreținerea centrelor de adăpost temporar a refugiaților (2,3 mil.lei).

Executarea bugetului de stat în semestrul I al anului 2022 s-a încheiat cu un ***sold bugetar (deficit) în sumă de 5 116,8 mil. lei***, ce constituie 26,4% din prevederile pe an.

Sursele de finanțare a deficitului au fost: finanțarea netă negativă din contul VMS emise pe piața primară (1 751,6 mil.lei), împrumuturi debursate de către creditorii externi (3 831,2 mil. lei).

Din suma totală a împrumuturilor debursate, împrumuturi pentru suport bugetar, în semestrul I al anului 2022, au constituit 2 901,0 mil. lei (153,3 mil. dolari SUA), dintre care împrumutul FMI – 2 724,4 mil. lei (144,0 mil. dolari SUA), împrumutul în cadrul Proiectului de modernizare a administrării fiscale (TAMP) – 11,1 mil. lei (0,62 mil. dolari SUA), Proiectului „Modernizarea sectorului sănătății în Republica Moldova” – 165,5 mil. lei (8,69 mil. dolari SUA) și 930,2 mil. lei (50,2 mil. dolari SUA) pentru proiecte finanțate din surse externe.

Totodată, în perioada gestionară au fost onorate obligațiuni față de creditorii externi în sumă de 1 012,2 mil. lei (echivalent a 54,8 mil. dolari SUA), recreditate împrumuturi instituțiilor financiare și nefinanciare (-196,0 mil. lei).

Au fost utilizate alte surse interne, inclusiv soldurile mijloacelor bănești în conturi în sumă de 4 245,4 mil. lei.

La situația din 30 iunie 2022, ***soldurile mijloacelor bănești*** în conturile bugetului de stat, au constituit 6 157,1 mil. lei și s-au redus cu 2 897,4 mil. lei față de începutul anului 2022. La proiectele finanțate din surse externe soldurile în conturi constituie 1 175,3 mil. lei, care s-au redus cu 132,4 mil.lei față de începutul anului 2022.

La situația din 30 iunie 2022, la bugetul de stat s-au înregistrat ***creanțe cu termen expirat*** în sumă de 13,8 mil.lei, care comparativ cu 1 ianuarie 2022 s-au micșorat cu 32,1 mil.lei.

Datoriile cu termen de achitare expirat (arierate) ale bugetului de stat la situația din 30 iunie 2022 au constituit 2,1 mil.lei. În comparație cu 1 ianuarie 2022, acestea s-au majorat cu 0,4 mil.lei, motivele principale invocate de autoritățile/instituțiile bugetare fiind insuficiența alocațiilor bugetare, lipsa soldului de alocații bugetare pe contract, precum și neonorarea condițiilor contractuale.

Evoluții în domeniul datoriei de stat și altor angajamente condiționate în semestrul I 2022

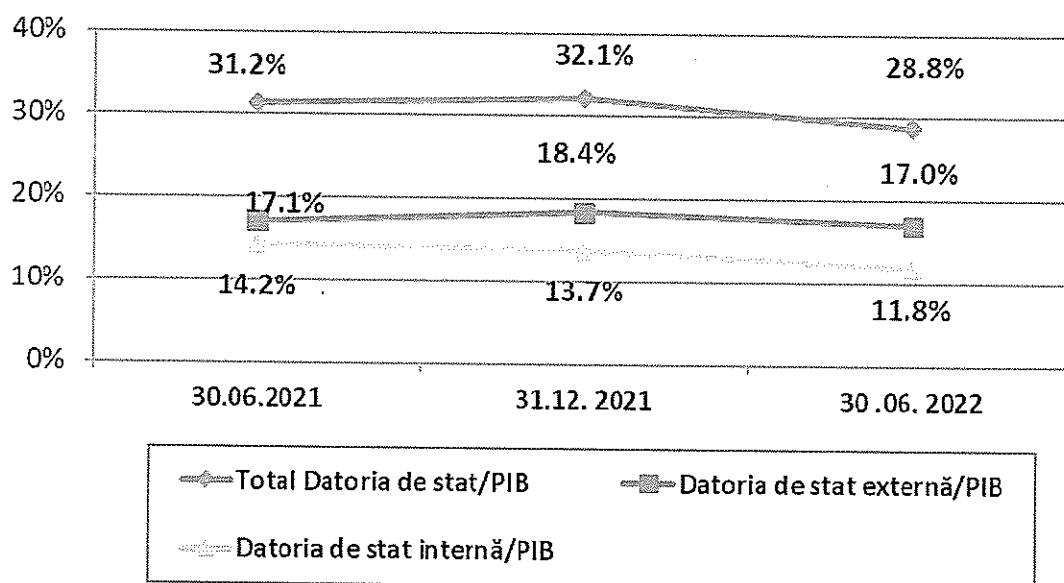
Soldul datoriei de stat

La situația din 30 iunie 2022, **soldul datoriei de stat** a constituit **78 892,3 mil. lei**, fiind compus din 2 440,8 mil. dolari SUA *datorie de stat externă* (echivalentul a 46 671,8 mil. lei) și 32 220,5 mil. lei *datorie de stat internă*.

Majorarea soldului datoriei de stat la situația din 30 iunie 2022 comparativ cu sfârșitul anului 2021 se datorează majorării datoriei de stat externe pe fondul finanțării externe nete pozitive în valoare de 84,5 mil. dolari SUA.

Ponderea datoriei de stat în PIB, la situația din 30 iunie 2022, a constituit 28,8%, înregistrând o micșorare în raport cu situația de la sfârșitul anului 2021 cu 3,3 p.p

Diagrama 8. Evoluția datoriei de stat în PIB, 30 iunie 2021–30 iunie 2022, (%)

La situația din 30 iunie 2022, soldul datoriilor beneficiarilor recreditați constituie 7 569,3 mil. lei, dintre care:

- 581,5 mil. lei – autoritățile publice locale;
- 2 397,9 mil. lei – instituțiile nefinanciare;
- 4 589,9 mil. lei – instituțiile financiare.

În comparație cu situația din 31 decembrie 2021, soldul datoriilor beneficiarilor recreditați s-a majorat 533,1 mil. lei, ce constituie o creștere de cca 7,6%, iar comparativ cu situația din 30 iunie 2021 s-a majorat cu 1 130,1 mil. lei sau cu cca 117,55%, fiind condiționată atât de cererea de acordare a împrumuturilor din partea beneficiarilor recreditați, cât și de fluctuațiile cursului valutar.

Datoria cu termen expirat la situația din 30 iunie 2022 constituie 266,2 mil. lei sau 3,5% din suma datoriilor totale, inclusiv:

- 5,6 mil. lei – autoritățile publice locale;
- 259,14 mil. lei – instituțiile nefinanciare;
- 1,44 mil. lei – instituțiile financiare.

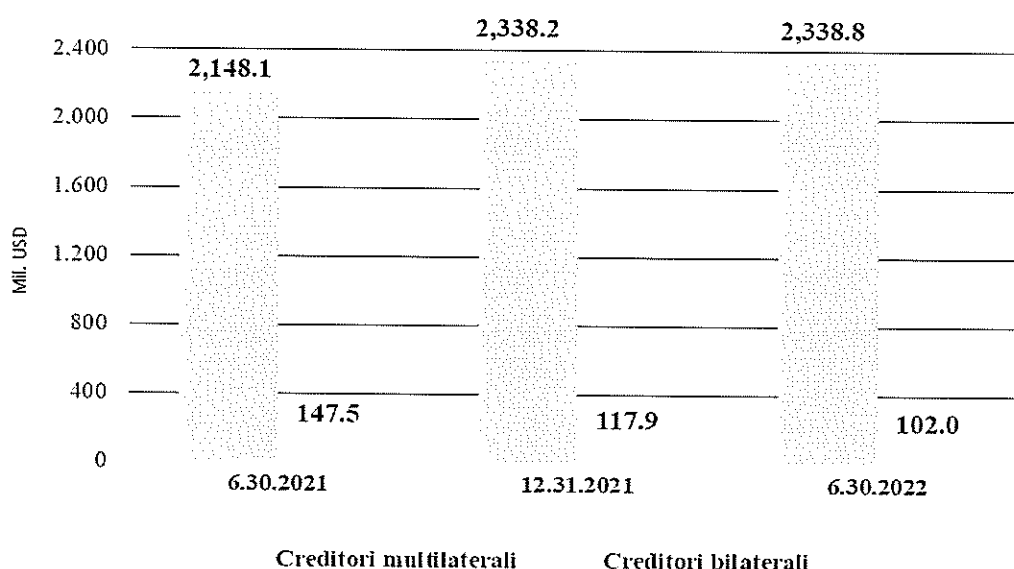
În comparație cu situația din 31 decembrie 2021, datoria cu termen expirat s-a micșorat cu 29,7 mil. lei sau cu 10,0%, iar comparativ cu situația din perioada similară a anului 2021 s-a micșorat cu 30,3 mil. lei sau cu 10,2%, fiind condiționată de reeșalonarea datoriilor unor beneficiari recreditați, , precum și de fluctuațiile cursului valutar.

Datoria de stat externă

La situația din 30 iunie 2022, **soldul datoriei de stat externe** a constituit **2 440,8 mil. dolari SUA** (echivalentul a 46 671,8 mil. lei), fiind format în totalitate din datorii de stat externă directă.

De la începutul anului 2022, soldul datoriei de stat externe exprimat în dolari SUA a înregistrat o micșorare cu 65,3 mil. dolari SUA sau cu 2,6 %, iar comparativ cu situația din 30 iunie 2021 s-a majorat cu 145,2 mil. dolari SUA sau cu 6,3 la sută.

Diagrama 9. Structura datoriei de stat externe pe creditori, 30 iunie 2021-30 iunie 2022

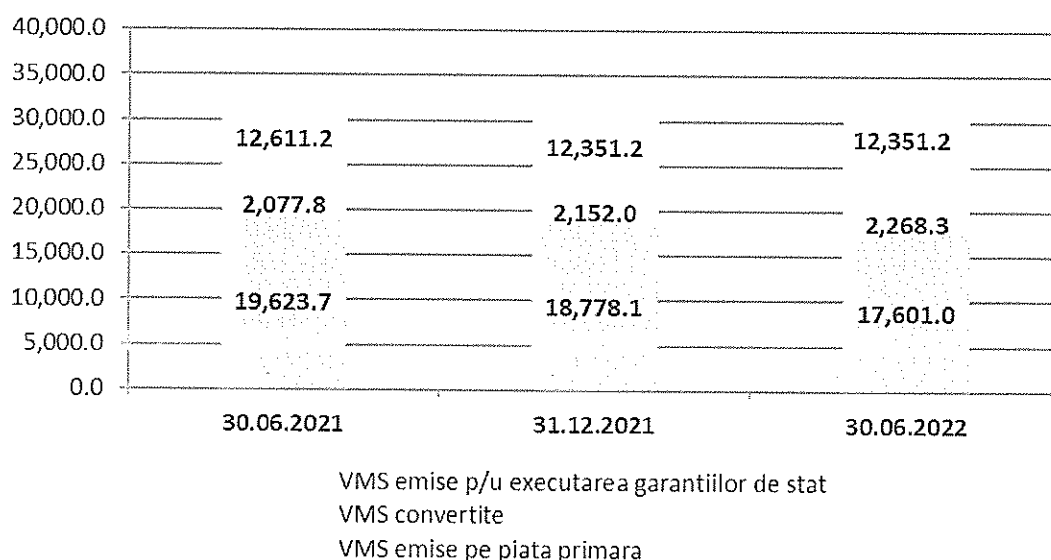

Datoria de stat internă

La situația din 30 iunie 2022, **soldul datoriei de stat interne** a constituit **32 220,5 mil. lei** la valoarea nominală, dintre care:

- VMS emise pe piața primară - 17 601,0 mil. lei (54,6%)
- VMS convertite - 2 268,3 mil. lei (7,1%)
- VMS emise pentru executarea obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat. -12 351,2 mil. lei (38,3 %)

Diagrama 10. Evoluția datoriei de stat interne, 30 iunie 2021 - 30 iunie 2022

De la începutul anului, datoria de stat internă la valoarea nominală s-a micșorat cu 1 060,8 mil. lei sau cu 3,2 la sută, iar comparativ cu situația din 30 iunie 2021 s-a micșorat cu 2 092,2 mil. lei sau cu 6,1 la sută.

Creanțele interne

În semestrul I al anului 2022 băncile comerciale în proces de lichidare au transferat la bugetul de stat din **valorificarea activelor** proprii mijloace bănești în sumă de **49,5 mil. lei**, dintre care:

- „Banca de Economii” S.A. – 10,0 mil. lei;
- BC „Banca Socială” S.A. – 34,0 mil. lei;
- BC „Unibank” S.A – 5,5 mil. lei.

Astfel, la situația din 30 iunie 2022, **datoria băncilor în proces de lichidare** respective față de Ministerul Finanțelor a constituit **11 756,9 mil. lei**, dintre care:

- BC „Investprivatbank” S.A. – 350,6 mil. lei;
- „Banca de Economii” S.A. – 7 747,0 mil. lei;

- BC „Banca Socială” S.A – 1 851,0 mil.lei;
- BC „Unibank” S.A – 1 808,3 mil.lei.

În semestrul I 2022, în bugetul de stat au fost restituite mijloacele dezafectate din bugetul de stat în anul 2021 în urma onorării garanției de stat în cadrul Programului de stat “Prima casă” în sumă de 183,3 mii lei.

Astfel, la situația din 30 iunie 2022, **datoria debitorilor garanțați** față de Ministerul Finanțelor a constituit **466,1 mil. lei**.

Garanțiile de stat

În conformitate cu Legea nr.293/2017 privind unele măsuri în vederea implementării Programului de stat „Prima casă” și Hotărârea Guvernului nr.202/2018 „Cu privire la aprobarea Regulamentului de implementare a Programului de stat „Prima casă” în anul 2021 continuă implementarea Programului de stat „Prima casă”. Acest program este realizat prin intermediul Organizației pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii (ODIMM), delegată să emită garanții în numele și pe contul statului, în favoarea băncilor care acordă credite persoanelor fizice pentru procurarea unei locuințe, în limita plafoanelor aprobate anual de către Parlament pentru acest scop. Creditele bancare acordate în cadrul Programului sunt garantate de către stat în mărime de 50% din soldul creditului.

Pe parcursul semestrului I al anului 2022 de către băncile comerciale: BC „Moldova-Agroindbank” S.A., BC „Moldindconbank” S.A., BC „Victoriabank” S.A., BC ” OTP Bank” S.A., BC ”Energbank” și BC „Eximbank” S.A. în cadrul Programului au fost acordate **noi credite garantate de către stat** în sumă de **152,5 mil.lei**. În aceeași perioadă, de către beneficiarii Programului au fost rambursate credite garantate în sumă de 74,4 mil.lei.

Conform Legii bugetului de stat pentru anul 2022 soldul garanțiilor de stat interne nu va depăși 2 500,0 mil. lei. Astfel, la situația din 30 iunie 2022 **soldul garanțiilor de stat** (acordate în cadrul Programului) a constituit **1 912,6 mil. lei** sau cu 78,1 mil. lei mai mult comparativ cu situația de la începutul anului 2022.

Perspectivile executării bugetului public național până la finele anului 2022

În contextul mersului executării la partea de venituri și cheltuieli ale bugetelor componente ale bugetului public național, deblocării finanțării suportului bugetar din partea donatorilor, reestimărilor prognozelor principalilor indicatori macroeconomici de către Ministerul Economiei în luna august curent, Ministerul Finanțelor a elaborat scenariul scontat al estimărilor indicatorilor bugetului public național pentru anul 2022.

Modificarea bugetului este concepută în așa fel, încât să presupună un echilibru între necesitatea de ajustare fiscală și nevoia de sprijinire a recuperării economice. Sprijinirea economiei și a sistemului de protecție socială, rămân prioritare în circumstanțele dificile actuale. Având în vedere capacitatea limitată de intervenție a statului pentru a combate crizele, pachetul financiar al UE, FMI, BM de care va beneficia Republica Moldova, va juca un rol important în realizarea modificării bugetului de stat pentru anul 2022.

Tabelul 4. Estimările executării scontate a indicatorilor bugetului public național pentru anul 2022

	Cod	Aprobat	Modificat/ estimat	Executat semestrul I	Estimările executării scontate pe an	Estimările executării scontate pe an față de modificat/estimat	
						devieri (+,-)	în %%
Bugetul Public Național							
I. VENITURI, total	1	80 872,9	83 993,0	41 703,3	89 610,0	5 617,0	106,7
II.CHELTUIELI, total	2+3	96 208,9	103 774,0	45 130,4	106 829,0	3 055,0	102,9
III.SOLD BUGETAR	1-(2+3)	-15 336,0	-19 781,0	-3 427,1	-17 219,0	2 562,0	87,0
IV.SURSE DE FINANȚARE, total	4+5+9	15 336,0	19 781,0	3 427,1	17 219,0	-2 562,0	87,0
Bugetul de Stat							
I. VENITURI, total	1	50 066,6	52 701,4	26 300,9	57 971,3	5 269,9	110,0
inclusiv transferuri la alte bugete		17,0	21,8	0,5	16,4	-5,4	75,2
inclusiv dobânzi din împrumuturile recreditate bugetelor de alt nivel				1,8			
II.CHELTUIELI, total	2+3	65 202,6	72 087,4	31 417,7	75 216,3	3 128,9	104,3
inclusiv transferuri la alte bugete		33 535,8	36 122,8	18 657,0	37 479,2	1 356,4	103,8
III.SOLD BUGETAR	1-(2+3)	-15 136,0	-19 386,0	-5 116,8	-17 245,0	2 141,0	89,0
IV.SURSE DE FINANȚARE, total	4+5+9	15 136,0	19 386,0	5 116,8	17 245,0	-2 141,0	89,0
Bugetul Asigurărilor Sociale de Stat							
I. VENITURI, total	1	31 224,2	33 042,3	16 869,3	34 197,9	1 155,6	103,5
inclusiv transferuri la alte bugete		12 550,0	14 207,1	7 843,1	15 299,7	1 092,6	107,7
II.CHELTUIELI, total	2+3	31 224,2	33 042,3	16 031,7	34 197,9	1 155,6	103,5
III.SOLD BUGETAR	1-(2+3)			837,6			
IV.SURSE DE FINANȚARE, total	4+5+9			-837,6			

	Cod	Aprobat	Modificat/ estimat	Executat semestrul I	Estimările executării scontate pe an	Estimările executării scontate pe an față de modificat/estimat	
						devieri (+,-)	în %%
Fondurile Asigurării Obligatorii de Asistență Medicală							
I. VENITURI, total	1	12 287,6	12 373,7	5 649,2	12 559,7	186,0	101,5
inclusiv transferuri la alte bugete		6 071,9	6 095,2	2 530,0	6 095,2	-	100,0
II.CHELTUIELI, total	2+3	12 287,6	12 618,7	5 773,4	12 833,7	215,0	101,7
III.SOLD BUGETAR	1-(2+3)		-245,0	-124,2	-274,0	-29,0	111,8
IV.SURSE DE FINANȚARE, total	4+5+9		245,0	124,2	274,0	29,0	111,8
Bugetele Unităților Administrativ Teritoriale							
I. VENITURI, total	1	20 847,3	22 020,2	11 543,2	22 376,7	356,5	101,6
inclusiv transferuri la alte bugete		14 913,9	15 820,5	8 283,9	16 084,3	263,8	101,7
II.CHELTUIELI, total	2+3	21 047,3	22 170,2	10 566,9	22 076,7	-93,5	99,6
inclusiv transferuri la alte bugete		17,0	21,8	0,5	16,4	-5,4	75,2
inclusiv dobânzi din împrumuturile recreditate bugetelor de alt nivel				1,8			
III.SOLD BUGETAR	1-(2+3)	-200,0	-150,0	976,3	300,0	450,0	
IV.SURSE DE FINANȚARE, total	4+5+9	200,0	150,0	-976,3	-300,0	-450,0	

În baza acestui scenariu, se estimează ca veniturile bugetului public național în anul 2022 vor crește față de modificat/estimat cu circa 5,6 mild. lei, inclusiv din contul granturilor de la partenerii de dezvoltare pentru suport bugetar cu 1,6 mild. lei. Totodată, vor crește și cheltuielile bugetului cu 3,0 mild. lei, în special destinate pentru finanțarea unui pachet de măsuri active de protecție a grupurilor defavorizate și celor vulnerabile, cheltuielilor de personal, susținerea și adaptarea măsurilor pentru mediul de afaceri ca răspuns la provocările crizei economice și energetice.

Concomitent, reieșind din estimările scontate la partea de venituri și cheltuieli, soldul bugetar (deficitul) urmează să fie redus cu 2,6 mild. lei față de modificat/estimat în anul 2022. Astfel, nivelul maxim admisibil a deficitului bugetar pentru anul 2022 se estimează la 6% din PIB. Astfel, nivelul maxim admisibil a deficitului bugetar pentru anul 2022 se estimează la 6,0% din PIB. Totodată, va fi modificată structura surselor de finanțare a deficitului ca urmare a revizuirii volumelor intrărilor de împrumuturi, în special celor destinate atenuării impactului crizelor. Pentru finanțarea deficitului, vor fi utilizate în mare parte resurse de creditare oferite pe plan extern de către partenerii de dezvoltare, precum și modificarea soldului mijloacelor bănești în conturi.

Ministru Finanțelor

Dumitru BUDIANȘCHI